

САМАРІВСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія комерційних та економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи
Юлія СКЛЯРЕНКО

“ 29 ” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Дисципліна Навчальна практика на діючих роздрібних торговельних підприємствах для здобуття робітничої професії продавець-консультант

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

відділення комерційне

Робоча програма навчальної практики Навчальна практика на діючих роздрібних торговельних підприємствах для здобуття робітничої професії продавець-консультант

Галузі знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

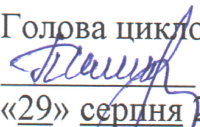
Робоча програма складена на підставі програми наскрізної програми практики фахового молодшого бакалавра з Навчальної практики на діючих роздрібних торговельних підприємствах для здобуття робітничої професії продавець-консультант, затвердженої НМЦ «Укоопосвіта» 27 травня 2022 р.

Розробник:

Ольга ДІДІКОВА – викладач вищої категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії комерційних та економічних дисциплін

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 року

Голова циклової комісії комерційних та економічних дисциплін
 Наталя ПЛАСТУН
«29» серпня 2025 року

Опис навчальної практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика практики	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 1,5	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u> (за вибором)	
Індивідуальне науково-дослідницьке завдання		Семестр	
Загальна кількість годин -		I -й	II -й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – <u>30 год.</u> самостійної роботи студента – 15 год.	Освітньо-професійний ступінь: <u>Фаховий молодший бакалавр</u>	Лекції	
		Практичні	
		<u>120 год.</u>	
		Самостійна робота	
		<u>60 год.</u>	
		Вид контролю: - <u>кваліфікаційний іспит</u>	

Мета та завдання Навчальної практики на діючих роздрібних торговельних підприємствах для здобуття робітничої професії продавець-консультант

Основною метою Навчальної практики на діючих роздрібних торговельних підприємствах для здобуття робітничої професії продавця-консультанта є формування та розвиток у студентів професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень в умовах конкретного торговельного підприємства, оволодіння сучасними методами і формами організації праці продавця.

Завданнями Навчальної практики на діючих роздрібних торговельних підприємствах для здобуття робітничої професії продавця-консультанта є:

- ознайомлення студентів зі специфікою майбутнього фаху;
- адаптація студентів у конкретних умовах колективу підприємств;
- закріплення та вдосконалення професійних знань, умінь, навичок з експлуатації торговельно-технологічного обладнання, організації торговельно-технологічного процесу;
- накопичення досвіду самостійної роботи;
- формування вміння правильно та раціонально організувати своє робоче місце;
- формування вміння вирішувати професійні завдання з організації діяльності торговельних підприємств;
- набуття вмінь використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології у торговельно-технологічному процесі;
- виховання у студентів почуття колективізму та взаємо допомоги, економії та бережливого використання енергоресурсів, матеріалів.

**1. Перелік загальних (ЗК) і спеціальних компетентностей (СК)
випускника відповідно до Освітньо-професійних програм підготовки
фахового молодшого бакалавра:**

- ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

- ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

- ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

- СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.

- СК 4. Здатність визначати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

- СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

2. Нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання відповідно до Освітньо-професійних програм підготовки фахового молодшого бакалавра:

- РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.
- РН 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності із професійною метою.
- РН 3. Володіти державною та іноземною мовами в професійній діяльності.
- РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- РН 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
- РН 6. Проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної взаємодії для досягнення професійної мети.
- РН 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання в практичній діяльності.
- РН 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.
- РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.
- РН 12. Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

3. Інформаційний обсяг навчальної практики

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		усього	на робочому місці	самостійна робота
1	Загальна характеристика роздрібного торговельного підприємства	45	30	15
2	Торговельно-технологічні процеси на роздрібному торговельному підприємстві	45	30	15
3	Організація роботи продавця-консультанта	48	30	18
4	Організація роботи контролера-касира (оператора РРО)	30	18	12
5	Кваліфікаційний іспит на отримання робітничої професії продавця-консультанта	12	12	–
Разом:		180	120	60

Форма підсумкового контролю результатів навчання – кваліфікаційний іспит на отримання робітничої професії продавця-консультанта.

4. Теми лекційних занять

5. Теми практичних занять

№ з/п	№ заняття	Назва теми дисципліни та практичного заняття	Кількість годин
Тема 1. Загальна характеристика роздрібного торговельного підприємства			
1	1	Вивчення правил охорони та безпеки праці на робочому місці продавця.	2
2	2	Вивчення правил охорони та безпеки праці на робочому місці контролера-касира	2
3	3	Вивчення правил охорони та безпеки праці на робочому місці фасувальника	2
4	4	Ознайомлення зі штатом працівників магазину	2
5	5	Ознайомлення з порядком відкриття та закриття, здавання магазину під охорону, зберігання ключів.	2
6	6	Ознайомлення з організацією матеріальної відповідальності в магазині	2
7	7	Вивчення завдань, поставлених перед колективом магазину щодо підвищення культури торговельного обслуговування	2
8	8	Ознайомлення із матеріально-технічною базою магазину та формулювання висновків стосовно його технічного оснащення	2
9	9	Ознайомлення із матеріально-технічною базою магазину та формулювання висновків стосовно його технічного оснащення . Розрахунок потреб у торговельних меблях	2
10	10	Ознайомлення з приміщеннями роздрібного торговельного підприємства, взаємозв'язками між ними та визначення виду технологічного планування.	2
11	11	Вивчення особливостей формування асортименту, методів вивчення купівельного попиту на роздрібному торговельному підприємстві.	2
12	12	Вивчення особливостей формування асортименту, методів вивчення купівельного попиту на роздрібному торговельному підприємстві.	2
13	13	Вивчення особливостей формування асортименту, методів вивчення купівельного попиту на роздрібному торговельному підприємстві.	2
14	14	Вивчення джерел товаропостачання магазину	2
15	15	Ознайомлення з організацією внутрішнього та зовнішнього контролю на роздрібному торговельному підприємстві та ведення Журналу реєстрації перевірок. Особливості перевірки суб'єкта господарювання органами Держпродспоживслужби України. Ознайомлення з результатами контрольних перевірок додержання правил торговельного обслуговування, оформленням контрольних та санітарних журналів магазину, аналіз дотримання інструкцій щодо їх ведення.	2
Тема 2. Торговельно-технологічні процеси на роздрібному торговельному підприємстві			
16	16	Організація робочого місця фасувальника	2
17	17	Закріплення прийомів користування ваговим обладнанням та інвентарем.	2
18	18	Закріплення прийомів користування ваговим обладнанням та інвентарем.	2
19	19	Підготовка пакувальних матеріалів	2
20	20	Засвоєння техніки підготовки товарів до фасування	2
21	21	Відпрацювання техніки маркування, фасування, зважування та	2

		упакування товарів	
22	22	Вивчення прав та обов'язків продавця	2
23	23	Участь у прийманні товарів за кількістю та якістю	2
24	24	Документальне оформлення приймання кількох партій товарів	2
25	25	Участь в укладанні товарів на зберігання	2
26	26	Оволодіння технікою підготовки до продажу продовольчих товарів	2
27	27	Підготовка до продажу непродовольчих товарів	2
28	28	Відпрацювання операцій з розміщення і викладки товарів у торговельній залі. Ознайомлення з планами. Ротація товарів у торговельній залі. Оформлення цінників.	2
29	29	Аналіз дотримання в магазині правил продажу продовольчих і непродовольчих товарів.	2
30	30	Ознайомлення з видами стимулювання та активізації продажу товарів на роздрібному торговельному підприємстві.	2
Тема 3. Організація роботи продавця-консультанта			
31	31	Ознайомлення зі стандартами обслуговування на роздрібному торговельному підприємстві. Складання товарознавчої характеристики на декілька товарів, анотації на нові товари.	2
32	32	Оволодіння навичками ведення діалогу з покупцями, консультування, пропонування взаємозамінних товарів і торговельних послуг покупцям	2
33	33	Відпрацювання техніки продажу хліба і хлібобулочних виробів, круп, макаронних виробів, борошна, крохмалю, цукру та кухонної солі, кондитерських виробів	2
34	34	Відпрацювання техніки продажу молочних товарів	2
35	35	Відпрацювання техніки продажу гастрономічних товарів	2
36	36	Відпрацювання техніки продажу плодоовочевої продукції, алкогольних, безалкогольних та слабоалкогольних напоїв	2
37	37	Відпрацювання техніки продажу текстильних товарів	2
38	38	Відпрацювання техніки продажу швейних, трикотажних товарів та головних уборів	2
39	39	Відпрацювання техніки продажу взуття	2
40	40	Відпрацювання техніки продажу посуду, електропобутових товарів	2
41	41	Відпрацювання техніки продажу парфумерно-косметичних товарів	2
42	42	Аналіз дотримання в магазині правил торговельного обслуговування	2
43	43	Аналіз інформації Куточка покупця в магазині, відповідно до встановлених вимог	2
44	44	Ознайомлення з порядком обміну та повернення товарів на роздрібному торговельному підприємстві.	2
45	45	Ознайомлення з порядком обміну та повернення товарів на роздрібному торговельному підприємстві.	2
Тема 4. Холодильне обладнання			
46	46	Освоєння техніки підготовки РРО до роботи	2
47	47	Освоєння техніки підготовки РРО до роботи. Програмування параметрів товарів на окремих моделях реєстраторів розрахункових операцій	2
48	48	Організація робочого місця контролера-касира, згідно з правилами охорони праці	2
49	49	Освоєння техніки роботи на РРО і порядку розрахунку з покупцями (з продажу запрограмованих і незапрограмованих товарів)	2
50	50	Освоєння порядку розрахунку з покупцями в різних режимах роботи (з продажу запрограмованих і незапрограмованих товарів)	2

51	51	Освоєння техніки роботи на РРО і порядку розрахунку з покупцями	2
52	52	Здійснення операцій з отримання службових та фіскальних звітів	2
53	53	Ознайомлення із заповненням відповідних розділів Книги обліку розрахункових операцій.	2
54	54	Ознайомлення із порядком здачі виручки	2
		Кваліфікаційний іспит на отримання робітничої професії продавця-консультанта	12
			120

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Загальна характеристика роздрібного торговельного підприємства Ознайомлення з організаційно-правовою формою, підпорядкованістю, місцезнаходженням, типом роздрібного торговельного підприємства, його спеціалізацією, розпорядком роботи, порядком відкриття та закриття, здавання під охорону, зберігання ключів. Вивчення правил гігієни праці, виробничої санітарії, протипожежного режиму в магазині та аналіз їх дотримання. Вивчення змісту договору матеріальної відповідальності. Ознайомлення із зовнішнім та внутрішнім улаштуванням роздрібного торговельного підприємства. Ознайомлення з видами обладнання роздрібного торговельного підприємства. Ознайомлення з асортиментом товарів у магазині. Вивчення джерел товаропостачання, форм і методів товаропостачання.	15
2	Тема 2. Торговельно-технологічні процеси на роздрібному торговельному підприємстві Аналіз дотримання інструкцій про порядок позначення роздрібних цін. Ознайомлення з організацією контролю за додержанням правил користування засобами вимірювальної техніки в магазині. Аналіз розміщення і викладки товарів у торговельній залі. Організація робочого місця мерчандайзера, промоутера. Форми і методи продажу товарів у магазині. Ознайомлення з переліком додаткових послуг споживачам.	15
3	Тема 3. Організація роботи продавця-консультанта Організація робочого місця продавця-консультанта. Складання товарознавчої характеристики на кілька товарів, анотацій на нові товари. Відпрацювання технік продажу товарів. Ознайомлення з підготовкою та проведенням позамагазинних, особливих форм продажу товарів. Ознайомлення з правовими та організаційними засадами захисту прав споживачів на роздрібному торговельному підприємстві.	18
4	Тема 4. Організація роботи контролера-касира (оператора РРО) Вивчення прав та обов'язків контролера-касира згідно з посадовою інструкцією. Ознайомлення з інструкцією з експлуатації реєстратора розрахункових операцій (РРО). Організація робочого місця контролера-касира згідно з правилами охорони праці.	12
	Разом	60

8. Методи контролю

Усне опитування, письмовий контроль, модульний контроль, тестовий контроль, самоконтроль, взаємоконтроль, диференційований залік.

9. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій.
2. Завдання для практичних занять.
3. Завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації з її виконання.
4. Тести для перевірки знань студентів.
5. Роздатковий матеріал.
6. Засоби діагностики оцінювання рівня знань здобувачів освіти.
7. Критерії оцінювання знань студентів.
8. Наочні посібники.
9. Презентаційні матеріали.
10. Електронні посібники.

10. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
2. Закони України:
  - 2.1 «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991р. № 1023-ХІІ.
  - 2.2 «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025р. №4196-ІХ
  - 2.3 «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 р. № 266/95-ВР.
  - 2.4 «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ.
  - 2.5 «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР.
  - 2.6 «Про рекламу» від 03.07.1996 р. № 270/96-ВР.
  - 2.7 «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» від 6.12.2018 р. № 2639-VIII.
  - 2.8 «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 р. № 675-VIII.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів» від 15.06.2006 р. № 833.
4. Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України: «Про затвердження Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі» від 08.07.1996р. № 369.
5. Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України «Про затвердження Правил комісійної торгівлі непродовольчими товарами» від 13.03.1995 р. № 37.
6. Наказ Міністерства державних ресурсів України: «Про затвердження Правил застосування, обігу і повернення засобів упаковки багаторазового використання і Правил повторного використання дерев'яної, картонної тари та паперових мішків» від 16.06.1992р. № 15.
7. Наказ Державного комітету України з матеріальних ресурсів: «Про внесення змін і доповнень до Правил застосування, обігу і повернення засобів упаковки багаторазового використання і Правил повторного використання дерев'яної, картонної тари та паперових мішків на Україні» від 29.03.1993 р. № 78.
8. Накази Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України:
  - 8.1. «Про затвердження Порядку збирання, сортування, транспортування, переробки та утилізації використаної тари (упаковки)» від 02.10.2001 р. № 224.
  - 8.2. «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі продовольчими товарами» від 11.07.2003 р. № 185.
9. Наказ Міністерства економіки України: «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами» від 19.04.2007 р. № 104.
10. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: «Про затвердження форми акта, складеного за результатами проведення планового (поза планового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері захисту прав споживачів» від 29.01.2020 р. № 94.
11. Накази Міністерства транспорту України:
  - 11.1. «Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні» від 14.10.1997 р. № 363.
  - 11.2. «Правила оформлення перевізних документів» від 21.11.2000 р. № 644 (у редакції наказу Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р.№ 138).
12. Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики: «Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010» від 11.10.2010 р. № 457.
13. Національний стандарт України ДСТУ 4303:2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять», затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 05.07.2004 р. № 130.
14. Постанови Державного арбітражу при Раді Міністрів СРСР:
  - 14.1. «Інструкція Про порядок приймання продукції виробничо-технічного призначення і товарів народного споживання за кількістю» від 15.06.1965 р. № П-6.
  - 14.2. «Інструкція Про порядок приймання продукції виробничо-технічного призначення і

товарів народного споживання за якістю» від 25.04.1966 р. № П-7.

15. Апопій В. В., Міщук І. П., Ребицький В. М., Рудницький С. І., Хом'як Ю. М. Організація торгівлі : підручник / В. В. Апопій, І. П. Міщук, В. М. Ребицький та ін. ; за ред. В. В. Апопія. 3-тє вид. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 630 с.

16. Апопій В. В., Гуштан Т. В., Павлова М. Б. Роздрібна торгівля: концентрація, спеціалізація та типізація : монографія / В. В. Апопій, Т. В. Гуштан, М. Б. Павлова ; за ред. В. В. Апопія. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 233 с.

17. Бозуленко О. Я. Організація торгівлі : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 240 с.

18. Семенова, Т. В. Економіка та організація торгівлі : навч. посіб. / Т. В. Семенова ; Укр. держ. ун-т науки і технологій. – Електрон. вид. – Дніпро : УДУНТ, 2024. – 113 с.

Допоміжна:

1. Балджи М.Д., Однолько В.О., Економіка та організація торгівлі : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. - 344 с.
2. Жарікова Л. В. Інтегрований курс підготовки продавця непродовольчих товарів: підруч. для здобувач. проф. (проф.-тех.) освіти / Л. В. Жарікова, Н. П. Ломакіна. — Київ: Грамота, 2020. —176 с.
3. Жарікова Л. В. Інтегрований курс підготовки продавця продовольчих товарів: підруч. для здобувач. проф. (проф.-тех.) освіти / Л. В. Жарікова, Н. П. Ломакіна. — Київ: Грамота, 2021. —176 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: www.rada.gov.ua
2. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний сайт «Ритейл в Україні». URL: www.ua.retail.com